

بر امواج شعر و ادب

(برگزیده‌ی متون نظم و نثر تاریخ ادبیات، نگارش، سبک‌شناسی و...)

مؤلف:

مینا آقا زاده

انتشارات سفیر ارجمند

سرشناسه : آقازاده، مینا، ۶۳۵۷
 عنوان و نام پدیدآور : بر امواج شعر و ادب: (برگزیده‌ی متون نظم و نثر، تاریخ ادبیات، نگارش، سبک‌شناسی و...) مؤلف مینا آقازاده
 مشخصات نشر : تهران: سفیر اردهال، ۱۳۹۲
 مشخصات ظاهری : ۲۶۶ص
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۳-۱۱۹-۴ : ۱۲۰۰۰۰ ریال
 وضعیت فهرست‌نویسی : فیا
 عنوان دیگر : برگزیده‌ی متون نظم و نثر، تاریخ ادبیات، نگارش، سبک‌شناسی و...
 موضوع : ادبیات فارسی - مجموعه‌ها
 رده‌بندی کنگره : ۳۹۲.۰۵/۱۷۳ ب PIR۴۰
 رده‌بندی دیویی : ۸۱۰/۸
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۲۸۵۷۱۸

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۳-۱۱۹-۴

تهران: خیابان مفتح، خیابان سمیه، روبه روی بانک ملی ایران، ساختمان ۱۱۸، واحد ۴
 © حق چاپ: ۱۳۹۲، انتشارات سفیر اردهال www.safirardhal.ir با همکاری مرکز آموزش علمی - کاربردی خانه کارگر واحد اسلامشهر

بر امواج شعر و ادب (برگزیده‌ی متون نظم و نثر، تاریخ ادبیات، نگارش، سبک‌شناسی و...)

مؤلف: مینا آقازاده

نوبت چاپ: اول

صفحه‌آرایی و طراحی جلد: واحد آماده سازی نشر سفیر اردهال

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: سفیر قلم

شمارگان: ۱۰۰۰

شماره نشر: ۱- ۲۸۲

قیمت: ۱۲۰۰۰۰ ریال

همه حقوق محفوظ است. هرگونه نسخه‌برداری، اعم از زیراکس و بازنویسی، ذخیره کامپیوتری، اقتباس کلی و جزئی (به جز اقتباس جزئی در نقد و بررسی و اقتباس در گیومه در مستندنویسی، و مانند آنها) بدون مجوز کتبی از ناشر ممنوع و از طریق مراجع قانونی قابل پیگیری است.

فهرست مطالب

۹	پیش‌گفتار
۱۱	ادبیات چیست
۱۷	فصل اول: برگزیده‌ی متون نظم و نثر
۱۸	رودکی: بوی جوی مولیان
۱۹	فرخی سیستانی
۲۰	فردوسی
۲۱	قالبوسی نامه
۲۳	سنایی غزنوی: حکایت پیر زال و دختر بیمار
۲۴	تاریخ بیهقی: ذکر بردار کردن حسنک وزیر
۲۶	حکیم عمر خیام نیشابوری
۲۸	خاقانی شروانی: ایوان مداین
۲۹	نظامی گنجوی
۳۰	وصف شیرین
۳۱	عطار نیشابوری: حسین بن منصور حلاج
۳۵	کليلة و دمنه: داستان ماهی خوار
۳۷	سعدی
۴۰	مولوی
۴۳	فخرالدین عراقی: گل باغ آشنایی
۴۳	حافظ
۴۶	چند حکایت از عبید زاکانی
۵۰	تک بیت‌های صائب تبریزی: دفتر ایام
۵۱	ای وای میر اسیری: (حزین لاهیجی)
۵۲	مردان خدا: (فروغی بسطامی)
۵۳	مهربان من: (منشآت، قائم مقام فراهانی)
۵۴	قلب مادر: (ایرج میرزا)
۵۴	همه رفتند: (ملک‌الشعراى بهار)
۵۵	آمدی جانم به قربانت ولی حالا چرا؟ (محمد حسین شهریار)

- مرگ قو: (دکتر حمیدی شیرازی) ۵۶
- برخیز که غیر از تو مرا دادرسی نیست: (هوشنگ ابتهاج) ۵۶
- نقد جوانی: (رهی معیری) ۵۷
- دوخط موازی: (حسین منزوی) ۵۷
- کجا دنبال مفهومی برای عشق می‌گردی؟: (محمد علی بهمنی) ۵۸
- خون هر آن غزل که نگفتم به پای توست: (محمدعلی بهمنی) ۵۹
- دستور زبان عشق: (دکتر قیصر امین پور) ۵۹
- بیبا: (سیمین بهبهانی) ۶۰
- خانمان سوز بود آتش آهی، گاهی: (معینی کرمانشاهی) ۶۰
- بوی خوبی: (نصرت‌الله مردانی) ۶۱
- اشعار نیمایی و سپید ۶۲
- نیمایوشیخ: «آی آدمها» ۶۲
- مهدی اخوان ثالث (م. امید): (قاصدک، رستان) ۶۴
- احمد شاملو: (مرثیه) ۶۶
- فریدون مشیری: (کوچه) ۶۸
- فروغ فرخزاد ۷۰
- سهراب سپهری ۷۳
- فصل دوم: سبک‌شناسی ۸۵
- مفهوم سبک در ادبیات (سبک ادبی) ۸۶
- ۱- سبک خراسانی (نیمه‌ی دوم قرن سوم، قرن چهارم و پنجم) ۸۷
- ۲- سبک حد واسط یا دوره‌ی سلجوقی (قرن ششم) ۸۸
- ۳- سبک عراقی (قرن هفتم، قرن هشتم و نهم)، (مغولان، ایلخانان و تیموریان) ۸۹
- ۴- سبک حد واسط یا مکتب وقوع و واسوخت (قرن دهم) ۹۰
- ۵- سبک هندی (قرن یازدهم و نیمه اول دوازدهم) (صفویان) ۹۱
- ۶- دوره بازگشت (اواسط قرن دوازده تا پایان قرن سیزدهم) ۹۳
- ۷- سبک حد واسط یا مشروطه (نیمه اول قرن چهاردهم) ۹۴
- ۸- سبک نو (از نیمه دوم قرن چهاردهم تا حال) ۹۵
- فصل سوم: آیین نگارش ۹۷
- نویسندگی و آداب آن ۹۸

۱۰۱	ویژگی‌های یک نوشته خوب
۱۰۵	مهم‌ترین نکات نگارشی و املایی
۱۰۸	درست بنویسیم
۱۱۵	مهم‌ترین علامت‌های نگارشی
۱۵۱	فصل چهارم: آرایه‌های ادبی
۱۵۶	۱- صنایع لفظی
۱۶۳	۲- صنایع معنوی
۱۷۳	فصل پنجم: دستور زبان فارسی
۱۹۹	فصل ششم: قالب‌های شعر فارسی
۲۰۰	قالب‌های شعر فارسی (شکل ارایش مصرعها و نظام قافیه‌آرایی)
۲۰۰	قصیده (چکامه)
۲۰۴	غزل
۲۰۷	قطعه
۲۱۵	رباعی
۲۱۷	دو بیتی
۲۱۸	چهارپاره
۲۲۵	ترجیع‌بند
۲۲۷	ترکیب‌بند
۲۳۱	مُسَمَّط
۲۳۳	مستزاد
۲۳۵	قالب نیمایی
۲۳۶	قالب سپید
۲۳۷	فصل هفتم: تاریخ ادبیات
۲۳۸	الف: «فهرست شعرا و نویسندگان زبان فارسی» (به ترتیب زمان)
۲۵۲	ب: فهرست کتب مشهور ادبی ایران
۲۶۳	کتابنامه

به نام آتکه هستی نام از او یافت فلک، جنبش، زمین، آرام ازو یافت

استادان فرهیخته، دانشجویان عزیز و خوانندگان گرامی،

کتابی که پیش رو دارید آینه‌ای است که به انعکاس برگزیده‌ی متون ادب فارسی می‌پردازد. آینه‌ای که تصویری شفاف و دقیق از سالها پرسه زنی در باغ و بوستان ادبیات را به نمایش می‌گذارد. شکی نیست هر گل، بویی و هر محبوب رویی دارد اما از آنجا که در حوصله‌ی کاغذها نمی‌گنجد به ناچار باغبانی را پیشه کرده، دست به گلچین زده و معطرترین گلهای آن را چیده ایم. باشد که هنردوستان و دانشجویان از این رهگذر، مشام خود را با تورق در سطر سطر فرهنگ و ادب کشورمان، عطرآگین کنند.

از آنجا که ادبیات، فرهنگ و تمدن هر کشوری محسوب می‌شود و بسیاری از حرکتهای بنیادین با تکیه بر پشتوانه‌ای به نام ادبیات اتفاق می‌افتد بنابراین هر ایرانی با هر رشته‌ی تحصیلی که دارد لازم است اطلاعات کلی درباره‌ی ادبیات فارسی

داشته باشد و پایه‌ها و ستون‌های ادبی و فرهنگی کشورمان را که همانا آثار ارزنده‌ی ادبی و شاعران اندیشمندان است، بشناسد.

در این نوشتار سعی بر این شده است تا ترتیب تاریخی متون ادبی رعایت شود تا شیوه‌ی نظم و نثر هر دوره‌ی ادبی برای خوانندگان عزیز آشکار گردد. آنچه محور اصلی کتاب حاضر قرار گرفته، سادگی و سهولت متون است، به گونه‌ای که هم بر دانش خوانندگان بیفزاید و هم شوق خواندن را در آنان بالا ببرد.

این کتاب به هفت فصل تقسیم شده است:

فصل اول کتاب در برگیرنده‌ی متون نظم و نثر و تاریخ ادبیات مربوط به آنهاست.

فصل دوم به سبک‌شناسی دوره‌های مختلف می‌پردازد.

فصل سوم به آیین نگارش می‌پردازد.

فصل چهارم به آشنایی دانش‌جویان با آرایه‌های معنوی و لفظی اختصاص دارد.

فصل پنجم به بررسی دستور زبان فارسی می‌پردازد.

فصل ششم از انواع قالب‌های شعر فارسی صحبت می‌کند.

فصل هفتم به صورت مختصر و مفید به تاریخ ادبیات می‌پردازد.

امید است اهالی ادب و تحقیق و تمامی کسانی که در این نوشتار می‌نگرند با نظر پاک و خطا پوش خود بر نواقص آن به دیده‌ی انصاف بنگرند. کلام را با شعر زیبای فردوسی کوتاه می‌کنیم:

بکوشیم تا رنج‌ها کم کنیم دل غمگنان شاد و خرم کنیم

که گیتی نماند و نماند به کس بی‌آزاری و داد جوییم و بس

مینا آقازاده